

WITT, OTTO

**Ur släkten Witts krönika / hämtad från
efterlemnade manuskript samt delvis fortsatt
af O. W.[itt]**

Stockholm : O. Witt
1900

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

General
Monograph
(577.)

SSÄKTEN WJTT

1637-1900

W

Kungl. biblioteket

0 0000 000061751

Ur
SLÄKTEN WITTS KRÖNIKA

Hämtad från efterlämnade manuskript
samt delvis fortsatt af

O. W. *Witt*

STOCKHOLM
OTTO WITTS FÖRLAG

Detta arbete, som ingalunda gör anspråk på att vara någon uttömmande öfversikt öfver släkten, är dels hämtadt ur gamla manuskript, dels ur allmänna nekrologer, dels äfven sammanskrifvet ur minnet. För utrymmets skull har endast den äldre delen af den nu lefvande generationen upptagits.

STOCKHOLM:
Otto Witts Tryckeri, 1900.

Så väl mina Förflutna lefnadsår, som the förändringar jag uti min dödl. lekamen förspörjer, tillsäger mig att mina mästa dagar äro förflutna.

Jag vill therföre för mina efterkommande härmed förtälja så väl om min uprinnelse och tillkomst till verlden som ock om min hittils aflupna vandring.

§ 1.

Min Faderfader *Thomas Witt* vardt född uti Academi-staden Wittenberg uti Kurfurstendömet Saxen under det 30-åriga Kriget, då bemälte stad utaf Svenskarne blef äröfrad, skiöflad och plundrad, och benämnde min Faderfaders föräldrars hus utaf en svensk general aldeles utplundradt både till människor och ägendom; min Sahlig Faderfader låg vid dett tillfället uti linda och vagga, och som han vardt af en mycket dägelig skapnad, tog den plundrande generalens Fru, som jemväl var närvarande, honom i försvar för de mördande, och, som hon vid sådane omständigheter, icke kunde blifva kunnog om han förut varit döpt eller icke, ty lät hon honom strax derefter komma till det heliga dopet, och i anledning af ett tomt hus, därutur han tagen vardt, lät hon kalla honom Thomas samt sedan gaf honom tillnamnet Witt efter staden Wittenberg, behållandes honom sedan hos sig och lät honom uppfostras, tog honom äfven med sig hit till Sverige, hvarefter han sedan då dett Södra Skånska Regementet till häst blef uppsatt, vardt derunder Värfvad till Ryttare, gick derpå strax ut med arméen på tyska bottnen, blef Soth-död och hederligen begrafven uti Pohlen i en stad, hvars namn är kommet mig ur hogen.

§ 2.

Min Fadermoder *Margareta Döör* född Probstdoter uti staden Holsbro i Jutland, kom, såsom Cammar Jungfru med en dansk Fru hit till herrgården Gärsnäs uti Skåne och Fingelsta härad, blef dersammastädes gift med förenämnde min Faderfader, och aflade med honom innan han i kriget utgick, 2:ne Söner och en doter, bland hvilka min Sahl. Fader var den mellersta. Denna min Sahl. Fadermoder lefde till hög ålder, och dödde här i Skåne i Willands härad.

§ 3.

Min Moderfader *Pehr Fröling*, född uti dalska bergslagen i Sverige, blef på samma tid som meranämnde min Faderfader, Ryttare under Södra Skånska Regementet, fölgde äfven på en gång med honom ut, uthärdade i kriget, så ut- som inomrikes, en häst blef honom undanskjuten och 2:ne Camerater från Sidan, hade utstådt åtskilliga slagningar så väl uti ordinär Bataille som uppå partigång; han tienté för Ryttare, tills han vardt 80 år gl. och dödde 1716 d. 22 april i sitt 82:dra år, är begrafven uti S:t Olufs Kyrkogård här i Skåne och Albo härad.

§ 4.

Min Modermoder *Keirstin* Född i Loushult Socken och Göinge härad, blef gift med nyss omtalde min moderfader några år förr än Pohlska krigen börjades, och hafva the afladt tillsammans 3:ne Söner och 2:ne döttrar, af hvilka min Sahl. moder var dett äldsta barnet; denna min Sahl. modermoder kom till ansenlig hög ålder, dödde år 1717 d. 17 Januarii, och är begrafven hos sin k. man min Sahl. morfar uti S:t Olufs Kyrkogård.

§ 5.

Min Sahl. Fader *Johan Valtin Witt* vardt här i Skåne aflad, och i den händelse, min Fadermoder sedermera reste till

Jutland att besöka sin släkt, blef han der, uti Holsbro född år 1692 d. 8 april, vardt på 2:dra året gi. då han åter med sin k. moder hitkom igen; några år derefter blef hans fader ut Comenderad i Kriget hvarefter modren ensam måtte draga försorg om min Sahl. Faders upfostran; han lärde i tillväxandet skomakare-Handvärkett, och blef gesäll under Cimbritshamns ämbete, men, dett varade ej länge, innan hand under den då förevarande Krigsoroligheten måste antaga krigstjenst och, blef först värfvad till Sockne Ryttare, men sedan derifrån försatt till reserve Karl för ett rusthåll i St Oluf Socken och Östaryds by under Svabisholms Compagnie; blef deruppå ständig ryttare för samma rusthåll, blef sedan Rotmästare och strax derefter Second Corporal; år 1718, då Regimentet skulle marschera åt Norige, blef han nödgad emot egen och min Sahl. moders vilja att antaga Premier Corporalsposten för 2:dra Corporalskapet vid ofvannämnda Compagni: och på dett min Sahl. Fader måtte tvärt emot allt förebärande kunna dertill förmås gaf välbemälte herr Ryttmästaren Gripenvall honom tillstånd att taga utur sin stall hvilken häst han helst ville hafva till tiensthäst; Således tog min Fader emot Corporalskapet efter företrädaren Hans Peter Dessin som blef hemmaliggande sjuk, förde dett samma till Norige, efter dett olyckliga skottet, som förordsakade den nordiske Hjelten Högstsahlig Konung Carl den XII:s död, hvaruppå följde så många dess tappre och troгна Bussars bedröfliga öden, följde dett äfven hem igjen, och tillträdde då genast Bostället uti Fjærrersta, innehade dett samma, och såsom dett vid tillträddandet vardt merendels öde, vågade deruppå mycken och stor omkostnad, satte sig äfven i stånd med dragare och annan förnödenhet till att drifva och bruka så väl sielfva boställesätet som ett annat boställshemman hvilket vardt aldeles öde plats, undergick emellertid den olyckan att år 172.. kom genom smitta skabb och snip uppå alla dess hästar så att han uppå en veckas tid måste låta döda 15 stycken, så snart han åter satt sig i stånd med hästar, så godt han kunnat, kom deruppå år 172.. den starka boskapspesten och tog bort för honom alla dess då ägande 27 st. fäkreatur, behållande ej mera än en enda måands gammal kalf, in till år 172.. då Reduktionen förmedels fångarnes återkomst från Ryssland existerade, blef han såsom

expectant transporterad från ett Compg. till ett annat, af hvilket flyktande han omsider ledsnade och tog afskied år 1727, blef samma år änkring; giftes för andra gången år 1728 med husjugfrun på Bollerup *Anna Lisa Hagerman*, aflade med henne ett enda barn och doter vid namn Sophia Margareta hvilken blef död i kopporna och är begrafven i Bollerups kyrka, flyttade under detta senare giftet till åtskilliga ställen, tils han omsider kom att bo uti Röddinge i Färs härad, derest han ändade sin mödosamma vandring år 1751 i december månad som dess grafsten utvisar.

§ 6.

Min Sahl. Kiära moder *Keirstin Pärsdoter Fröling* född uti S:t Olufs Sockn, blef upfostrad efter sina fattiga föräldras vilkor och tillstånd, och såsom äldsta barn, måste hon alltid draga tyngsta bördan i synnerhet sedan min moderfader kom hem ifrån Pohlska kriget och brukade då sedan att, till sin och de sinas näring och uppehälle uti skogen bränna pottaska som den tiden der på orten kallades Snurregods, måste hon bära dett samma på sin rygg vida vägs omkring att försäljadt; äntel., och då hennes andra syskon växte så till att de kuude lösa henne utaf, i denna syslan begaf hon sig ut att tiena hos hederligt folk, nembl. först i S:t Olufs prästgård, i 5 år, under hvilken tid hon drog en moderlig försorg om min då varande omyndige och faderlöse samt aldeles värnlöse fader, dernäst hos fällberedaren Bagge uti Kristianstad i 8 år, och sidst uti Raflunda probstgård i 6 år, och under denna tjenstetid befordrade hon min Sahl. Fader till att lära skomakare handtvärket såsom förmält är, och fick till belöning för alltsammans honom sedermera till sin man och äkta make; flyttade med honom först från Östary till Svineberga och sedan derifrån till Järrestad, hvarest hon efter mycken besvärlig vandel och mera sorg än glädje, uti Gudelig andakt afsomnade år 1727 d. 27. sept. kl. 12 på dagen, är begrafven i Jerrestads kyrkogård. — Thessa mina kiära Föräldrar blefvo med hvarann gifta år 1711 och lefde tillsammans till år 1727 som utgör 16 år, begåfvades af Herranom med 8 barn, 5 söner och 3 döttrar, af hvilka sednare den ena kom utan lif till världen, jag är then

2:dre i ordningen af thessa mina Syskon, 3 mina bröder, som alla hetat Thomas, äro för detta i Herranom afsomnade. sammaledes mina 2:ne lefvande födda systrar, som begge hetat Maria; ett enda syskon och bror lefver ännu benämnd Jonas Witt, han är den yngsta, och är född år 1726 den 13:de oktob.

§ 7.

År 1713 den 5:te April är jag *Hans Witt* född på förenämnde Rusthållshemman i Östaryds by af S:t Olufs Sokn och undfått thet heliga dopet uti S:t Olufs kyrka utaf då varande pastor benämnd herr Hans, flyttade sedan under späda barnaåren med mina kiära föräldrar från Östary till Svinaberga derest mina föräldrar bodde ifrån år 1714 tills 1719 då de med mig och en syster flyttade till Järrestad, efter min moders död på mitt 15:de ålders år begynte jag min första tjenst hos då varande Krono Länsmanen Knut Löfberg på Bräcknary i Järrestad härad, hos honom tillbrakte jag, såsom skrifvare 5 8:dels år; Sedan blef jag år 1729 i Juni månad antagen hos 2:ne danska geheime-rådsdöttrar, comtesserna i lifstiden högvälborna Juditta Brigitta och Hendrietta Amalia Rantzau på Sätessgården i Bollerup i Ingelsta härad, att vara gårdsskrifvare under — Inspect. högaktad herr Peter Sylvan, min företrädare i denna tjensten, hette Peter Brunck; hos detta herrskap aflupo för mig 25 år heldst det froma herrskapet updrogo mig omsider Inspectionen vid gården; under samma tid ingick jag äktenskap med min ännu lefvande kiära hustru Maria Larsdoter Sommar, framledne klockaren Lars Trulssons och dess hustrus Karna Fristorps dotter från Guaröd i Giärds härad, då varande Camarjungfrun hos ofvan högbem: Comtesse Hendrietta Amalia Rantzau; bem:ta min kära hustru är född år 1707 d. 14:de julii uti Guaröd; vårt Brullop hölls på Bollerups gård d. 1:sta decemb. och första söndag i adventet år 1734. Den högste Guden har behagat välsigna vårt äktenskap med nijo välskapade barn och lifsarfvingar nembligen: —

1. *Juditta Amalia*, född i Holbymölla af Ingelsta härad den 27:de December år 1734 som var en fredag och 3:dje dag Juhl.

2. *Caissa Christina*, född i Bollerup d. 7:de februari 1737 om en måndags afton.
3. *Christian*, född ibm. d. 13 April 1739 om en fredag kl. 11 f. m.
4. *Juditta Brigitta*, född ibm. d. 26 april 1741 om en söndag kl. 8 eftermiddag.
5. *Otto Mandrup*, född ibm. d. 14:de Martii 1745 om askeonsdag kl. half 3 förmiddag.
6. *Henrietta Sophia*, född ibm. d. 15 decemb. 1745 om en söndag. kl. 2 förmiddag.
7. *Johan Lorentz*, född ibm. den 13 junii 1748 och afsomnade den ... aug. 1750.
8. *Andreas*, född ibm. d. 31 juli 1750 och dödde den 27 febr. 1751.
9. *Carl Friedrich*, född ibm. den 26 apr. 1753 om en torsdag kl. 2 eftermiddag.

År 1741 d. 13 apr. kl. 3 fm. afsomnade det ena och äldsta mitt herrskap — Hög Sahl. Comtesse Juditta Brigitta Rantzau: år 1753 d. 19 jan. kl. 11 f. m. sammaledes den yngsta Comtessen Hendrietta Amalia Rantzau mitt höga Herrskap, hvarefter jag på egen anhållan blef från Inspectionen entledigad, och hade efter detta höga herrskap en Donation på 50 Rdr. Smt årligen, härupå har jag såsom handlande bodt uti Cimbritshamn i 3:ne år; åter varit Inspector på Himlaröd hos högvälborena Fru Öfverstinnan Charlotta Elisabeth de. Delwig född von Liven, uti 7 års tid ifrån år 1756 till år 1763, då jag efter högbemälta Fru Öfverstinnans död qvitterade statlönen och eger efter detta höga herrskapet i närvarande stund en Donation af 30 R. Smt årligen, härpå antog jag genast Inspection öfver Öfveds Kloster med underliggande Sätessgårdar i Färs härad hos öfversten comend. och Ridd. Baron Hans Ramel och uthärdade i denna tjenst 12 och ett halft år från 1763 till 1714 då jag erhöill mitt afskied med halfva lörens 60 d. Smts. behåld i min öfriga lifstid.

Omnia d. 5 april 1778.

Hans Witt.

Ligg stilla Sten, och tolka mina fäder!

Hör: Jordens träl! och dig besinna!
 Du trampar på en Älders grift:
 En gammal Man, en gammal Qvinna
 Ett par, som länge lefvat gift.
 Som barnabarnen sin' fådt skåda;
 Som Lyckans skiften troligt rönt;
 Uttröttade här hvila båda:
 Och vänta få sin trohet lönt. Math. 25 v. 23.

Under denna Vård
 döljer sig en ringa Aska.
 efter

(I lifstiden) Ädle och högaktade Inspektorens
 vid Öveds Klosters Sätessgård

Herr Hans Witts

Sämbre del

Han föddes år 1713, den 5:te Aprilis
 och dödde år 1781 den 22:dre Augustii;

Samt

Dess Kiärälskeliga Makas
 (I lifstiden:) Dygdädla och Wäläreborna

fru Maija Sommars

Hon föddes år 1707 den 14:de Julii
 Dödde år 1779 den 29:de November.

Detta Par blef gift år 1734
 första Söndagen i Adventet.
 födde tillsammans 9 barn

Deraf nu för tiden lefva 3 Söner och 4 Döttrar.

Så Sofven nu sött
 Er verlden nog mödt
 Dess brusande haf
 Sin vågor må ställa
 mot denna Er graf
 När tiden är all
 gör Jesus Er sälla
 bland Helgonens Tahl.

Du Cala bör till Tidens Bryn,

Då samloms vi när Herran uti skyn. Otto Maubrup Witt.

Hvars Stälar vilset Den Högera Gudens gläder.

Continuation! af framledne min Sahlige Kiäre Faders Genealogi, dat. Omma d. 5:te April år 1778, af *Otto Mandrup Witt*.

§ 1.

1. Min äldsta Syster *Juditta Amalia* är år 1759 vorden gift med en ärlig upriktig man, klockaren *Jonas Algrén* uti Biers-
torp af Färs härad och hafva de samman afladt 8 st. barn, hvar-
af 6 st. lefva, 1 Son och 5 döttrar.

2. Min andra syster *Caïssa Christina* giftes år 1763 med
Corporalen nu mera Qvertermästaren *Christopher Fredrik Molan*
i Holmby, af Frosta härad; haft tillsammans 9 st. barn; af hvilka
6 st. lefver, neml. 3:ne Söner och 3:ne döttrar.

3. Min Äldre broder *Christian*, har efter sin grundläggning
uti Latinsk skola, och vid 2:ne häradskrifvarekontoir varit en
dugtig skrifvare; gick uti Pommerska Krigsoroligheten år 1757
med Kongl. Södra skånska Regementet till häst, som Munster
Skrifvare för Scillerups compagnie under 5 års tid, och gick
derpå uti Brannschweigs tjenst, samt efter egen berättelse, vardt
uti en träffning, der hästen skiöts honom undan, och blef då
krigsfånge; efter sin Canzon, fick han uppå sin begiäran Fursten
Carls afskied med synnerligt beröm Recommendation och någon
douseur, hvaruppå han tog tjenst uppå Ostindiska huset i Hol-
land ooh gick derifrån i slutet af år 1763 med Skieppet *Luxem-
burg* såsom comendeur åt Ostindien, hvarifrån merändels årligen
ett bref till föräldrarna inträffade, som vid ankomsten var 10 à
11 månader gammalt under resan; första brefvet daterade han
ifrån *Cap de bon esperance*, sedan påminner jag mig hafva sedt
bref utaf hans hand, ifrån staden *Hoglij* in *Bengala* af konunga-
riket *Orixa*, ifrån ön *Ceylon* och flerstädes, omsider är han år
1773 i sept. ankommen till *Amsterdam*, han gick åter till Ost-
indien i början af året 1774 och efter man flere år efter hvar-
andra intet kunde vidare få spörja till honom, började jag i bör-
jan af år 1785 att correspondera till svenske agenten, riddaren
af Kongl. Vasaorden, herr *Daniel Balgueri* uti *Amsterdam*, samt
sedan jag med 2:ne bref till honom och ett till Ostindiska huset
derstädes, begärde veta bemälte min brors tillstånd, fick jag äntl.
mot slutet af år 1786 herr Agentens svar på Fransyska, dett

min bror Christian Witt från Bollerup, är på Batavia uti Ostindien är på d. 20 juni år 1775 vorden död och att ingen ting efter honom skall vara till att hemta.

4. Min syster *Juditta Brigitta*, som förestod Föräldrarnes hushållning till deras döddagar, är ännu ogift, och lär så förblifva, sedan hon nu gådt in uti sitt 47:de ålders år.

5. Jag *Otto Mandrup Witt*, som fullföljer denna historia, ämnar förnöja en läsgirig med mina Fata här efteråt.

6. Min Syster *Henrietta Sophia*, giftes i slutet af år 1763 med Comministern magister Johan Walkling; hafva samman afladt 8 st. Barn, hvaraf 2:ne Söner nu lefva.

7. | Gudi vare Ära som gifvit dessa mina begge bröder,

8. | ett bättre lif, innan de förstodo sig på detta.

9. Min yngre Broder *Carl Fredricch*, begåfvad af Gud med qvickhet och godt förnuft, har lärt skrifva och räkna samt ock bokhålleriet under flera års vistande vid Contoret hos framledne herr häradsskrifvaren Munck uti Hillestad, ägt flere goda partier både i historien medelst sin läsgirighet, som ock förstådt tämmligen väl Rit-konsten utaf hvad som tillhörer Architekturen; vardt ett par års tid i tjenst hos höga Ramelska herrskapet på Öfveds kloster som gårdsskrifvare, sedermera på min ringa recomendation, blef han Expeditions Munster Skrifvare med Indelning, uti Kongl. Södra Skånska Regementet till häst, utan att betala ett öres Accord, och innehade samma syssla i 7 års tid. Han gick sedan, alla sina syskon oåtsporde, i Februari 1784 till foths åt Dannemark, och något öfver halftannat år därefter skref han mig till ifrån Rindsburg i danska Holstein och lät veta att han ännu lefde med sine omständigheter, jag svarade honom, befalde honom i Then altvål dige Gudens beskydd, och har nog frågat, men intet vidare fådt spörja om honom.

§ 2.

Beträffande mine Sahlige föräldrars ändalykt, om hvars Iefverne jag anser nog vara, hvad min Sahlige Fader i pennan fattade, kommer jag här att förtälja: Min Sahlige moder siuknade i november månad år 1779 i Omma, och, efter några veckors Christlig beredelse i Herranom sahligen afsomnade den tiugonion-

de (29) november bemälte år 1779. Min Sahlige Fader hade några år för detta fädt en Crätfesvulst i Kiäften vid högra örat som alt mera tilltog och äntligen lär varit största ordsaken till hans död, som inträffade den tiuguandra (22) augusti år 1781. — Begge dessa mina Kiära föräldrar äro begrafna tåt intill hvarandra uti Asumbs Kyrkogård, som den grafsten jag öfver dem lägga låtit, utvisar. (*Se sid. 9.*)

§ 3.

Hvad änteligen mina egna äfventyr angår, så har min Sahlige Fader upptecknad min födedelseort och tima; önskandes mig äga så städad, som jag vill biuda till, genom Guds Nåd! med Sanningens penna, uttrycka mitt lefverneslopp alt ifrån vaggan. —

Efter egen öfvertygelse, är min tid, enligt den invärtes driften, icke rätt vorden anlagd; en ganska stor lust till att läsa och studera har följdt mig ifrån spädaste åldern. En informator benämnd. Petter Kamp antogs i min Sahl. Faders hus, vid år 1751 som skulle isynnerhet lära mig Latin; sedan blef acorradt med en Student benämnd Sidelius hos framledne herr probsten Utterbom i Boarp $\frac{1}{4}$ mil från Bollerup, men vardt han emot mig ganska knarrig, så att om jag kunde undgå komma när honom, såg jag det heldst. År 1753 skiedde mine Sahl. Föräldrars flyttning åt Cimritshamn: här fick min lust till boken bättre utsigt, då min Sahl. Fader der satte mig uti publique Scholan, men dett får ej nekas att ju vi ynglingar, lemnades för mycken frihet, och vårdslösades; år 1755 nödgades mine k. föräldrar taga mig derifrån: min mor lofvade anstalta hos sin Cousine, Sahlig herr Probsten Sommar; som då bodde uti Lund, och reste dit i tanka att fortsätta min läsning, men saken lyckades intet; Probsten Sommar, som var en stor hushållare vetste att mina föräldrar voro fattiga; således ändade sig min bokliga lärdom och undervisning vid Schola.

Min äldre bror Christian vistades nu hos framledne herr häradsskrifvaren Petter Kock uti Glemminge, genom honom anstaltades att jag skulle dit och lära skrifva (1756) — — tills han genom döden nedlade sitt kall, som skiedde vid påsktiden år 1857. — — Min Sahl. Far satte mig år 1758 till då varande

1758? 2

Stads Chirurgen herr Hunemoder i Lund, att lära denna vetenskap; dett gaf sig strax tillkiänna, att jag intet förmaådde se på en åderlätning, utan dånade, efter några månaders prof, fick jag med glädie taga afskied. — Emellertid biträdde jag min Sahlige Fader uti sitt skrifvande, så väl under varelsen hos herr Hunemoder, som sedan, tills jag

År 1759 uti Maii månad enligt slutit contract emellan min Sahl. Fader och häradsskrifvaren herr Frans Georg Krook i Höxeröd, flyttade dit, att derstädes i 4 års tid lära bokhålleriet. — En faselig skabb har här i gården på ynglingar i alla tider varit gängse, deraf jag blef delaktig: annars viste jag utaf siukdomar till denna tiden ej mer att säga, än, att jag i 6 veckors tid haft frosten sedan jag förut under barnaåren genomgått koppor och mässling; — — men lærer en kall vinterafton hafva kyladt mig, ty om natten blef jag angripen af en ganska häftig siukdom, så att man spådde mig döden; siukdomen medförde äfven yra, och yran eller Phantasien, gick deruppå ut: En kronofogde uti Frosta och Fährs härader, benämnd Lang, som häftade för en skiäligen stor Balance i kronans uppbörd, förekom mig såsom kastande alla sina papper och räkenskaper öfver mig i sängen; med sådan utlåtelse, att nu måtte jag svara för så väl redogörelsen som balancen; detta medförde en den starkaste öfvertygelse inom mig, icke allenast att jag således vardt bunden till att svara för hans redogörelse och balancen, utan äfven, att bestraffningen, som ofelbart skulle fölia på Langs balance, medförde icke mindre än Evig fördömmelse, den jag med obeskriflig fasa såg mig intet kunna undgå; uttydningen förekommer mig tydligen uti mitt ingångna accord med min fordna svärfader herr hofsecreteraren Mengel, om regementsskrifv. syslan vid kongl Södra Skånska Regementet till häst, therutinan något så när sådana förskräckelser och vidrigheter öfvergått mig.

Lärotiden utstod jag icke allenast hos herr häradsskrifvaren Krook utan äfven ett halft år deröfver, med löfte om lön, den jag likväl intet fick, tills jag år 1763 vid Mickaelitiden trädde utiienst hos högvälborna friherrliga Ramelska herrskapet, som gårdsskrifvare på Öfvedsklosters gård; här niöt jag mycket godt och efter några årsienst, den heder att nådig herr öfversten, Baron Ramel, lät kalla mig bokhållare och satte mig till sitt

eget bord; hela sommaren år 1770 vardt jag, med bibehållande af denna min tjenst, befordrad till Extra Contoirsskrifvare vid Kongl. landscontoiret i Malmø; vid Michaelitiden, detta år 1770 lemnade hr. Baron och öfversten Ramel mig Inspection och full Disposition öfver Zireköpinge gård och gods, den jag innehade till d. 15:de november år 1773.

Min Sahl. Fader började några år för detta ständigt anmana mig att jag skulle skaffa mig någon publique tjenst: omsider, och icke utan behörigt samråd och öfverläggning med min Sahlige Fader, kom jag att stadna i efterföljande afhandling.

Då förre Regementsskrifvaren, hof secreteraren herr J. L. Mengel i 27 års tid innehaft Regementsskrifvare Syslan uti Kongl. Maj:ts södra Skånska Regemente till häst, och skiördadt frukt så länge något var att vinna, då: säger jag, behagade högtlofl. kongl. Krigskollegium unna denna trägna embetsmannen en sällsynt förmohn, att han måtte sälja sin tjenst. En af denna mannens döttrar, vardt utsedd blifva min äkta hustru. Syslan kiände jag alts intet; men min egen Svärfars försäkringar om upliusning och jemväl biträde, förblindade mina ögon.

Fädernehuldheten för min k. hustru tvingade min Svärfar till att lemna oss Syslan för dett aldra bästa Kiöpet 6 000 R. Srt eller 1 000 Rd. Specie; men då min Svärfar skulle afbördas sig hennes mödernearf, förstod han så fournera sin Cassa, att då jag tillägger all kostnad för hans afskied som blef mig äfven listigt påfördt, 2 000 d. Smt eller 333 $\frac{1}{4}$ Rdr Sp. blefvo mig desförutan afpressade. Jag lät min svärfar forstå sitt orättvisa förhållande; då först, men redan försent, fick jag ärfara att det varit lika så litet min Svärfars ändamål till att handla redliga, som rätta tid eller ställe för mig, att göra dett man i verlden kallar lycka.

Enär jag nu intet ville opåtaladt honom draga ifrån mig, den ena summan efter den andra, då stälde han sig som han aldrig kiände mig eller sin doter, som då var min hustru: den lofvade upliusningen tänktes intet på, och de flästa angelägnaste papperen nekade han sig hafva i häندن.

I sådan ställning började jag min nya Sysla; och måste undergå, att herrar befälhafvare komenderade mig till allt som kunde uptänckas, allenast dett hade namn utaf skrifva, så ville

ingen att Regementsskrifvare skulle bära namnet förgäfvnes. Min Svärfar hade lofvadt underrätta hvad jag borde, eller intet borde göra, B: han hade allenast lofvadt dett; han hade nu sin Roderaf, att herrar Officerare höllo mig väl framme; Icke dess mindre härdade jag så när 11 år. År 1780 blef Öfverste beställningen updragen till Kongl. Maj:ts förste generaladjutant af flygeln hll. Joh. Cristopher Toll. — Här fick Regementsskrifv. Witt en ny och i sig sielf en enda Förman, i stället för dett varit jemt och samt 3:ne förut; hade jag haft denna förmannen vid mitt accords ingående med Mengel, visserliga hade mig aldrig öfvergådt så många vidrigheter. — — Tit. Tolls smiekrare försummade intet svärta mig, isynnerhet den rätta ögontienaren, anditeuren Frantz Petter Hoffberg; denna falska vän hade en client, Joh. Aug. Hoffgardh, som, lika med sin befordrare sedt sig hjer-tel. förnögd med regementets blänkande elände; denne vännen skulle aflösa mig och undfå min Sysla, men Cabalen innehöll dett skiälmstycket att Syslan skulle förskaffas honom utan öres utgift, detta lyckades sådana mina munvänner derigenom: Jag kom att bo och äga ett litet hus i Gualöf, hvarest emel. skiärtorsdagarne åren 1783 och 84 15 à 17 eldsvådor upkommo; 9 st. så-dane höll jag ut, hafvandes elden flera gånger så nära att furukådan i mitt lilla trähus rann som tunnaste tjära; I sådan ställning consulerade jag min nye herr förman, som befallte mig genast ställa Kongl. Maj:ts och kronans documenter i säkerhet under Christianstads fästningsvallar; I sådan oreda, blir jag forcedrad nolens volens göra redo för mitt fögderi; och thetta var signalen, som min munvän Hoffberg nyttjade, att inpracticera sin gunstling Hoffgardh; ledsnad vid så mångahanda lidande, gjorde att jag resolverade taga försäkran om 5 000 R. Srts accord, som aldrig blefvo betalta, i stället för Grace stälde nu Tit. Toll alla Belials bäckar brusande på mig med portförbud i Christianstad, som räckte 9 veckors tid på min egen kost, och flere vedervärdigheter, then jag gierna alla ville glömma.

in Summa! Jag har väl den största anledning offra Herranom lof! och pris! som i så många vedervärdigheter Beskyddadt och uppehållit mig; Jag har tydligen sedt Thess Styrande — Hjälpande och Bevarande All-Magts Hand med mig i alt, hvad mig från barnaåldern händt.

Upsats till efterrättelse och efterlefnad, af

mine Otto Mandrup Witts qvarlemnade Arfvingar, och, vid min genom Jesu Christi aldra heligaste Blods kraft Saliga afgång ifrån denna verden; påbegynt i April månad år 1811.

Artic. 1:sta.

Ingen kostsam begrafning må anställas på min döda Mull, mitt efterlemnade sterbhus, och mina kvarstående Vänners välstånd och välmening må vara hurudan Gud! behagar; icke heller tillåter jag, att något falskt vittne eller uppenbar menedare, ledsagar min andelösa kropp i jordens Skiöte; Till den ändan får alls intet kiörkoinsectoren Smitt eller handelsman Fredr. Heffner anmodas ledsaga mitt stoft til hvilorummet och heldre än Falskt vitne skulle få upphöja sin röst öfver min graf, vill jag att den igenfyllas utan Substitutthen Linds besjungning; Jag önskar mig nåd af Gud! att kunna glömma och förlåta den oförrätt, dessa 3:ne personer tillfogadt mig, men jag anser mig ock skyldig hafva them ährindrade, huru lättsinnigt de handlade emot deras eget Eviga väl, då de inför domstolen med liflig Ed vittnade lutter osanning mot mig.

Artic. 2:dra

§ 1.

Min Kiära Doter Christiana Fredrika har innestående fordran af 72 rdr. betalas 2 sk. Banco, som henne böra tillgodokomma, och efter nedanstående anteckning: Såsom

Hennes mödernearfskapital	Bco	22 Rd.	24 Sk.
Med ränta från d. 26 nov. 1805 till betaln. dagen.			
Secdo arfsandel efter sin afl. broder Hans Jacob	6	"	
med lika ränta fr. 1810 års början.			
Dito efter andra brodern Holjer Anders	14	"	26 "
med ränta fr. marti månad år 1810.			
Christiana lemnat mig sin Cassa vid sin ankomst från Ljungby af 8 1/2 rdr. Smt eller	5	"	32 "
Fru Schreder öfverskickade resten af försålda Clavers pgr. 35 Rd. R:g: Smt eller	23	"	16 "
	S:a Banco Rdr.	72 Rd.	2 sk.

§ 2.

Min Kiäre son Peter Sonnberg äger i mitt hus, som, så vida det qvarblifver efter min död, bör honom återställas, nembl.

- 1 liten svensk Psalmbok.
- 1 svartmålad piphylla, märkt P. S. W.
- 1 The & Sockerdosa af bläck.
- 1 bläckhusplåt med 2:ne rum till elldohn.
- 1 större jerngryta.
- Min snäppare, eller åderlåtningsredskap.

Artic. 3:dje.

Hvad mitt iboende, och (:så vida Gud! behagar:) ägande hus och tomt under N:o 4 här i Ronneby beträffar, så är dett min önskan, att samma egendom måtte bibehållas utaf någon af mina qvarlemnade anten hustru eller barn; skulle min Kiära hustru öfverlefva mig, och vilja behålla detta lilla hemvist, så bör hon ega rättighet dertill, sedan hon clareradt sina stufbarn för hvad dem lagligen tillkomma bör, hvarvid min Kiära doter Christiana Fredrica har thett mästa att fordra.

Artic. 4:de.

Substituthen Lindh är nu mera död vorden, och Gud gaf mig den Nåden, att, före dess affidande, i vänlighet ährindra honom om ofvanskrifna hans förbrytelse, och hvartill han ingalunda nekade; så att i den delen har 1:sta art. ändradt sig sjelf; Men, att förestående puncter i öfrigt äro författade med sundt förnuft och det under mina friska lefnadsdagar (Gudi allena äran!) samt detta act är och skall förblifva min yttersta Wilja, varder med mitt namns underskrift så vida stadfästadt.

Ronneby den 13 Julii 1813.

Otto M. Witt.

Att Herr Regementsskrifvaren Witt med sundt förnuft beslutit, dett ofvanstående anförande, är och skall förblifva dess vilja i Lifvet och döden, samt budit oss undertecknade sådant med honom attestera.

Carlskrona den 23 Maji 1814.

J. Ramberg.

I. A. Aspegrén.

Ur G. C. Witts efterlämnade anteckningar tillfoga vi här ytterligare angående Regimentsskrifvare O. M. Witt.

Min farfar bodde på äldre dagar i Ronneby, där han hade ett hus med ett par rum och en liten trädgård. Någon gång var han på besök i Carlskrona, der jag då bodde med mina föräldrar och syskon, och en gång sommartiden var jag, vid åtta års ålder följaktig mina föräldrar och en eller ett par af mina syskon på besök hos honom. Jag minnes ännu gubben, der han satt i den lilla trädgården på gungbrädan, rökande sin pipa och betraktande ett par bikupor, hvilkas flitiga invånare surrade omkring honom. När han promenerade, nyttjade han en staf, hvars knapp utgjordes af en rund, emaljerad dosa, ämnad att deruti förvara snus, hvilken vara jag dock ej tror att gubben begagnade. Man nyttjade på den tiden visserligen käppar, försedda med knapp eller krycka, som voro betydligt längre, och omkring hvilka handen hölls ett godt stycke nedanför knappen. Ofvanom handen var ett hål borrhadt tvärt igenom käppen och deruti en skinnrem instuckan, hvars bägge ändar slutades i två siratliga tofsar. Remmen togs omkring handlofven, på det handen ej skulle glida ned. Utom den nämnda stafven med snusdosan, ägde farfar en ännu längre, särdeles väl utskuren runstaf.

Farfar var en liten man, mycket gudfruktig, och skall i sin kraftfullare ålder hafva varit ganska hetlefrad och aldrig rädd för att säga rent ut, hvad han tänkte, hvilken sistnämnda egenkap synes vara gemensam för släkten. Han hade varit regimentsskrifvare vid ett skånskt regemente, inspektor på Beckaskogs kungsgård och en gång skeppsskrifvare under sjöresa på spanskt örlogsfartyg. Min farfar var tre gånger gift. Alla tre äktenskapen voro lyckliga, och det första synes isynnerhet varit i gubbens tycke, enär han alltid nämnde den affidna med följande ord: »Min första välsignade saliga hustru. Gud fröjde själen i Jesu namn!» —

Angående andra äktenskapets ingående finnes följande anteckning i O. M. Witts egna papper: »Regements Secreteraren vid Kongl. Södra Skånska Cavalleri Regimentet Högädle Herr *Otto Mandrup Witt* ock dygdädla *Mademoiselle Jacobina Ma-*

ria Biugg firade sin Hugneliga Copulations-Act uti Ljungby Probstegård den siunde November 1777.»

Om tredje giftermålet kan som en egendomlighet nämnas, att vigseln förrättades af brudgummens Son, pastor P. S. Witt. Denna hustru, *Maria Margareta Hollström*, öfverlefde honom och dog i Karlskrona 1843.

Sönerna, födda i andra giftet, voro *Peter Sonnberg* (min far-der); *Hans Jacob*, som blef prest men dog kort derefter, och *Holjer Anders*, en teoretiskt och praktiskt bildad sjöman, en glad och oförskräckt person, som utom andra sjöresor äfven gjort ett par Medelhafsresor med den för sin originalitet och sina många äfventyr bekante kapten Bierdumpel. En gång var Holjer Witt i Stockholm alldeles utan penningar och utan att kunna få någon anställning, men icke blef han ledsen för det. Gauska skicklig fiolspelare, tog han sin fiol under armen och promenerade till Karlskrona, dock icke stora landsvägen utan genom härads- och byvägar, hvarigenom vägen väl förlängdes från femtio mil till sextio eller derutöfver, men han blef gästfritt mottagen i byarna, fick mat och nattlogis för sitt fiolspel och någon gång skjuts till nästa by. Slutligen for han, under kriget mellan Danmark och England, såsom styrman på en med regeringens tillstånd utrustad dansk kapare. En pris hade blifvit tagen, med hvilken kaparen skulle gå in till en norsk hamn, men nära inloppet sjönk kaparfartyget, som fått grundskott under bataljen, och alla man blefvo hafvets byte. Kaptenens och styrmannens lik funnos sedermera flutna i land vid stranden. Prisen blef i behåll, och min farfar erhöll en liten penningesumma, utgörande styrmannens andel i prispennningarne.

Min farfars enda dotter, *Cristiana Fredrika Witt*, sjuklig, blef först inackorderad i Ljungby prostgård hos sin kusin, prostinnan Malmström, och efter en prostgården öfvergången eldsvåda, hos en beskedlig bonde i Tosteberga, der hon dog 1846.

Continuation 1849 af *Joh. Witt.*

Under min afl. Faderfader Otto M. Witts inspectionsbefattning å Beckaskog föddes derstädes hans o. hans k. hustru Jacobina Maria Biuggs (prostdotter från Österlöf) Son d. 5 nov. 1778, i dopet efter den samma år aflidne Prosten vid Ljungby och Gualöf, Petrus Sonnberg, kallad med dennes båda namn *Petter Sonnberg*. Med omsorg fostrades denne med sine syskon af föräldrarne, och var min k. Farfader serdeles mån om sine barns undervisning både i bokliga konster och andra vittra öfningar, af dessa senare förnämligast i musik. Efter flera års skolgång inskrefs Petter Sonnberg i stadsskolan för att undervisats af dåvarande mycket berömde Rector Billing. Denne satte honom då nederst i klassen, att läsa lilla Catechesen. »*Quæ contumelia non fregit eum sed erexit.*» Inom 3 månader var han uti öfversta läslaget, sin lärares gunstling, hvilken ock år 1793, med hedrande vitsord dimitterade honom till Academica. Efter flera års konditionerande blef han 1801 prestvigd och omkr. denna tid amanuens vid amiralitets consistorium i Carlskrona. Nämda år blef han gift med Gustafva Charlotta Törning, dotter af framl. Öfverstelieutenanten Törning. Med henne erhöill han tvänne barn: dött-rarna *Sophia Maria* f. d. 20 oct. 1801 och *Jacobina Mathilda* f. d. 9 Febr. 1803. Båda lefva ogifta i Carlskrona. Deras moder dog 1805. Petter Sonnberg Witt fortsatte som förut att nära sig genom undervisning, till dess han år 1820 blef utnämnd till Slottspastor; en beställning, den han då för sjunde gången sökte. Året derefter gifte han sig med *Ingrid Maria Möldener*, dotter af afl. Handlanden i Carlskrona Lars Möldener o. dess då ännu lefvande enka Anna Sophia Skoge. Med henne erhöill han 4 barn, neml. sönerna: *Otto Mandrup* f. 24 juli 1812, *Gustaf Carl* f. d. 5 april 1814, *Johan*, som upptecknar detta minnesblad, f. d. 23 mars 1816, och *Holjer Anders*, f. d. 17 febr. 1818.

Min far sjuknade 1820 i håll och stygn. Man väntade icke annat än att han skulle gå bort från maka o. sex barn, de 4 små. Jag minnes ännu lifligen de dystra, sorgliga dagarne och min faders af sjukdomen förvandlade ansigte. Han kom sig och fick upplefva vår uppväxt, uppfostran och ingående hvar på sin bana, den vi för framtiden valt.

Min ömt älskade moder afled d. 25 juni 1848 efter längre sjukdom. Jag kom med min hustru just att öfvervara begrafningen, ehuru jag hoppats att få se henne lefvande. Hon var maka och moder, så, som kanske få varit det. Hennes stilla och anspråkslösa verksamhet bar många osedda och dock stora frukter. Outtröttlig flit, trohet, saktmod, tålmod, ömhet voro utmärkande och för dem som närmare kände henne, framstående förtjenster. Lugn och stillhet hörde till hennes karaktär, hoppet, hvilket hon äfv. förstod ingifva omgifningen lemnade henne ej ens vid alla de tillfällen, då fattigdom och svårigheter hotade. Derför var ock sorgen och saknaden allmän, både hos make och hos egna och stjufbarn, då hon, som var född d. 2 juli 1775, nära 73 år gammal ändade sina dagar.

Vår käre Fader lefver ännu i Carlskrona, ehuru detta år sjuklig.

Fragment af efterlämnadt manuskript af *G. C. Witt*.

År 1882 har jag, Gustaf Carl Witt, som är 68 år gammal, beslutat, att medan jag ännu eger förmåga dertill, nedskrifva följande anteckningar om min släkt och öfriga lefnadsförhållanden, till underrättelse för mina barn och efterkommande.

Ur ett manuskript, som egdes af min farfar, berättas följande om släktens stamfader. — — — — —

Nu är att märka, att uppgiften om nämnda stads intagning och sköfling af svenskarne icke öfverensstämmer med historiska fakta. Dock läses i ett Conversationslexikon på danska »översat af H. A. Kofod» och tryckt i Kiöbenhavn 1824, under artikeln Wittenberg: »1637 blev Elbbroen afbrändt af de Svenske.» Möjligen kan det vara vid detta tillfälle barnet funnits. Vidare märkes att i Tyskland, dock ej i Sachsen utan i Preussen, ligger en liten stad med namnet Wittenberge, men om den blifvit plundrad af svenskarne, i hvilket fall en förvexling af städerna skulle förorsakat den oriktiga uppgiften, är mig obekant. — — — — —

Min Fader *Peter Sonnberg Witt* föddes på Beckaskog kungsgård i Skåne den 5 Nov. 1778 och dog i Carlskrona den 20

Maj 1849. Hans lefnadssaga är enkel. Efter att hafva njutit undervisning vid Carlskrona skola, blef han redan vid 15 års ålder student och derefter informator för sin förre lärares barn. År 1798 blef han lärare vid skeppsgosseskolan i Carlskrona, 1799 amanuens i Amts konsistorium; 1802 prestvigd; 1810 ordinarie Amiralitetspastor; 1828 erhöll prosts namn, heder och värdighet; 1833 läroverksinspektör.

Kommen från ett obemedladt föräldrahem, tidigt gift, af naturen gästvänlig och frikostig, och mycket eftergifven i fråga om sina presträttigheter från den i allmänhet fattiga församlingen, lefde min fader i ganska små ekonomiska förhållanden och kunde aldrig riktigt komma ur skuldsättning förrän år 1828, då sjömitie kommissarien *Erik Johan Kinbom*, kusin till min moder och en af min faders forna lärjungar, till honom genom testamente efterlemnade öfver fyra tusen kronor i vårt nuvarande mynt och en betydlig summa efter den tidens förhållanden. Kinboms moder, prestenka, som af sorg efter mannen gråtit sig blind, hade många år vårdats i mina föräldrars hem, der dock sonen betalade hennes underhåll.

Erik Johan Kinbom var en kunskapsrik och utmärkt tjänsteman. På den plåt, som sattes å hans lik-kista, slutade inskriften (uppsatt af den Nyström, som skrifvit två af de vackraste psalmerna i vår svenska psalmbok) med följande ord: »Flärden var hans stötesten, de tysta dygder hans förtrogna. Åt sin ungdoms ledare lemnade han från dödsbädden sista profvet af välgörenhet.» Att flärden varit hans stötesten, fann man bland annat i hans utgiftsbok, der en post var sålunda antecknad: »förlorat genom vederbörandes så kallade bevägenhet.» Vid efterforskning fann man, att det var utgift för en fullmakt att ega Krigskommissaries namn, heder och värdighet. Hurudan mannen var, finner man af följande tilldragelse. Vaktmästaretjensten skulle tillsättas i det kontor, hvars chef Kinbom var. Han föreslog den tillförordnade vaktmästaren, men befälhafvanden, amiral Lagerbjelke behagade utnämna sin betjent Cruz till tjensten. Kinbom, högeligen missnöjd öfver detta, gick upp till amiralen och sade sin mening om saken, frågande: »hvad skall jag hafva för anseende inom kontoret, då jag ej eger rätt att få mitt förslag godkändt i fråga om en simpel vaktmästarettillsättning?» o. s. v.

Amiralen medgaf slutligen, att Kinbom hade rätt, men saken kunde ej ändras. Då Kinbom var död, kom Creutz hem till mina föräldrar och yttrade gråtande: »en sådan förman får jag aldrig mer;» — en vacker likpredikan af en man, som mot Kinboms vilja blef hans underhafvande.

För att underhålla sin familj måste min far större delen af sin lifstid sysselsätta sig dels med hållande af privatskola, ur hvilken flere sedermera framstående män dimitterades till Lunds universitet, andra till krigsakademien, bland de sednare grefve Pehr Sparre, »Den siste friseglarens» författare, dels med timvis lektioner i språk. Hans stora lust att lära främmande språk, och lätthet att inhemta dem, kom härvid väl till pass. Redan som student talade han latin med färdighet, och ehuru han aldrig varit utom Sverige, och hans längsta eller enda resa inom landet varit från Carlskrona till Lund, talade han engelska, franska och tyska som infödd, kunde något tala italienska och kände äfven spanska språket. Att han kunde läsa och grammatikaliskt skriva nämnda språk och äfven hade insigt i grekiska och hebreiska faller af sig själf. Huru det var honom möjligt, att utan resor i utlandet förvärfva de lefvande språkens rätta uttal, förklaras deraf, att han genast uppsökte hvarje utlänning, som uppehöll sig i Carlskrona, för att samtala med dem, fick af åtskilliga, t. ex. den namnkunniga engelsmannen Nordhafsfaranden John Ross och flere andra, uppdrag att lära dem svenska. Han kom under sin långa verksamhetstid i beröring med en mängd framstående personer, af hvilka flera tecknat sentenser i hans album (med titeln »zum Andenken froher Tage»), hvilket jag ännu eger, och deri nämnde John Ross rekomenderar honom till sina landsmän såsom den skickligaste språklärare. Ett blad i albumet innehåller en påfästad mindre papperslapp med orden »redlige vän I. Puke.» Denna är urklippt ur ett handbref skrivet till min fader af exellensen, general-amiral Johan Puke (den namnkunnige sjöman, som på lineskeppet Dristigheten gick främst i svenska flottan vid genombrytningen af den ryska flotta, som stängt in svenskarne i Viborgska viken).

Jag och mina bröder tillbringade i föräldrahemmet i Carlskrona en lycklig barndom. Min faders små tillgångar medgafvo ej något öfverflödigt lefnadssätt eller deltagande i större sällskaps-

lif, men vi saknade dock aldrig kläder och föda. Vintertiden gingo vi i vadmalskläder. Sommarkläderna tillverkades i hemmet. Vår moder spann och färgade garnet, vår äldsta syster väfde tyget, en timmerman, som lärt skrädderiyrket, tillklippte och vår mor sydde kläderna, ett tröttsamt arbete, då ännu ingen symaskin fanns. Vår fader yttrade ofta: »Jag har intet att gifva mina barn, men de skola få en god uppfostran, och sedan få de frakta sig själfva». En god uppfostran fingo vi också, ty utom vanlig skolundervisning, fingo vi lära teckning och färgläggning samt den ende af oss, som ägde musikaliskt sinne, den yngste, äfven musik. Sommartiden, då väderleken var tjenlig, tog far, sedan skolan slutat för dagen, oss med sig på promenader utom staden, hvilka stundom, då frihet gafs ur skolan någon hel dag, utsträcktes till Lyckeby, tre fjerdedels mil från staden. Ibland vidtalades kyrkoväktarn, som varit matros och hade segelbåt, att föra oss med vår far ut till någon af öarna å den vackra skärgården. Om vinteraftnarna sutto min far och vi fyra bröder omkring ett bord, hvar och en sysselsatt att läsa, skriva, göra anteckningar ur böckerna, förfärdiga pappersarbeten m. m. Att de lärrika samtal, som fördes, dels på utfärderna, dels hemma emellan min far och förstnämnde Kinbom samt en eller annan bekant, som stundom besökte honom om söndagsaftnarne, och hvilka vi alltid fingo afhöra, icke minst bidrogo till en god uppfostran, är säkert.

För hvar och en af mina tre bröder bekostade far en à två terminers vistelse vid universitet. Det var på den tiden ej så dyrt, ty nutidens lyx och öfverflödiga lefnadssätt var tämligen främmande för studenter. Då min äldste bror år 1829 första gången vistades i Lund, bodde han med en kamrat, Alfred Kullberg, kontrollörs-son från Carlskrona, hos en skräddare på ett vindrum, der det jemnt fanns rum för 2 sängar, ett bord två stolar och bokhylla; och de åto sin tarfliga middag ur mathämtare. Oaktadt detta vet jag ej, huru min far skulle kunnat skicka tre söner till universitetet, om ej Kinbomska testamentet gifvit medel dertill.

Petter S. Witts söner voro: *Otto Mandrup, Gustaf Carl, Johan, och Holjer Anders.*

Otto Mandrup Witt.

Född i Karlskrona den 24 juli 1812, blef han student 1829, filosofie doktor 1838 och medicine doktor 1843. Tjänstgjort som bruksläkare å Höganäs 1838 bataljonsläkare vid flottan i Karlskrona samt uppbördsläkare, å fregatt vid flera expeditioner på Medelhafvet och Nordsjön. Vidare stadsläkare i Trosa och privatläkare i Höllebo, under hvilken tid han åtföljde dåvarande kronprinsen, sedermera konung Carl XV på hans resa genom sydöstra Sverige. Sedan 1845 tillhörde han Carlshamns samhälle, där han som förste stadsläkare dog 23 Maj 1875.

Dr. O. M. Witt var en vetenskapligt anlagd man, som skulle med heder hafva förvarat sin plats på lärdomsstolen. Också sökte han adjunktur vid Lunds universitet, för hvilket ändamål han utgaf sitt arbete: »Therapeutikens teori.» Företog flera utländska vetenskapliga resor, såsom till Paris, Wien, Prag och Schweiz, hvilkas frukt nedlades i ett större vetenskapligt arbete: »Själens i normalt och sjukligt tillstånd», ett arbete, som af brodern Holger Anders öfversattes till tyska. Men hans ytterligt lifliga natur kastade honom in i det praktiska lifvet, där hans öppna blick och varma personlighet fann rik användning både inom samhället och de enskilda hemmen. I stadsfullmäktiges förhandlingar tog han liflig del, och med sakkänedom visade han sitt intresse för stadens utveckling. Under de senaste åren led han ofta af kroppslig svaghet, men denna tycktes förgäten, så snart ett sjukbud kallade honom från hemmet. Och härvid betydde det intet, om den sjuke var rik eller utfattig, om budet kom om dagen eller natten: läkaren och människovännen voro förenade i samma person, och hvad för andra kunnat kännas som embetets plikt, var för honom hjärtats och kärlekens kraf. Därföre följdes hans sista sjukdom med ängslan af allmänheten, och särskildt i det samhälle, där han så länge verkade, skall hans minne lefva i tacksam hågkomst.

Ur tidningen Karlshams Allehanda låna vi följande eftermäle efter honom:

Vårt samhälle har gjort en stor förlust, en ädel menniska har slutat sin lefnads verksamhet ibland oss. Efter nära 30 års tjänstgöring härstädes afled Förste Stadsläkaren m. m. Doctor Otto

Manderup Witt nästl. söndags afton. Trogen och trägen i sitt kall, som han omfattade med aldrig bristande samvetsgrannhet, och med alltid lika ungdomlig värma, var Dr Witt städse lika tillgänglig för alla, och hans blotta närvaro vid en sjuksäng var egnad att ingifva den lidande känslor af lättnad och förtroende. Han var, för att säga allt med få ord, en människovän i ordets bästa betydelse, och man kunde se huru hans menniskokärlek härflöt ur den renaste källa vid den föresyn af högsta försakelse han alltid hade för ögonen. Han använde ock de rika gåfvor, som blifvit honom för hans ansvarsfulla kall förlänta, att med outtröttlig flit inom vetenskapen tillegna sig allt, som kunde till lidande likars väl befrämja utöfningen af densamma. Genom vidsträckta resor, företagna på egen bekostnad i vetenskapens tjänst, genom sina intill lefnadens slut fortsatta studier riktade han sin forskande, djupt tänkande och fromma ande med allt större skatter af vetande, till gagn för den aldrig hvilande praktiska verksamheten, i hvilken hans sista ansträngningar, efter knappt öfverståndet lindrigare illamående, lade honom på dödsbädden. Efter 14 dagar hade han kämpat ut. I sorgen öfver den oersättliga förlust hans närmaste lidit deltaga alla, som lärt känna den älsklige mannen, den varmhjertade nitiske läkaren, och icke minst de många, som haft hans blida välvilja att tacka för omsorgsfull vård i sjukdomsdagen, för hjälprikt tillmötesgående i nödens stund och för hugnaden — det bästa af allt — att hafva i alla hänseenden kunnat anförtro sig åt den ädles kärleksfulla hjerta. Frid, ära och välsignelse öfver hans minne!

Dr O. M. Witt var gift med *Augusta Charlotte Antoinette Schagerström*, dotter till Dr Schagerström i Landskrona, och efterlämnar tvenne söner, af hvilka

Otto Theodor, född 1848, är förste ingenjör vid Falu grufva, samt

Olof Emil Petrus, född 1849, provinsialläkare, bosatt i Norberg.

Gustaf Carl Witt.

Om sina yngre år skrifver han själf:

I min barndom hade jag den barnsliga önskan, att blifva sjö-officer, hvartill jag sedermera funnit, att jag ingalunda varit passande. Lyckligtvis intalade min fader mig, att i stället söka inträde vid flottans konstruktionskår. År 1826, vid tolf års ålder, tog jag konstruktionselevs-examen och blef samma år elev vid kåren. Vid denna, nu indragna kår, fanns ett särskildt informationsverk, hvarest kostnadsfri undervisning gafs i matematik, skeppsritning och skeppsbyggeri. Praktiskt arbete på varfvet tillhörde kursen. Språkkännedom fordrades vid underkonstruktörsexamen, men måste inhemtas genom privatundervisning (hvilken meddelades af min fader). Likaså tillhörde det de blifvande konstruktionsofficerarne att undergå skeppare-examen (å tackling) och sjöofficersexamen, till hvilka begge examina lästes privat och betalades med 180 kronor tillsammans. Utgifterna blefvo dock väl ersatta derigenom, att vid kåren funnos löner anslagna så väl för elever som underkonstruktörer. Detta gjorde, att en mängd tjänstemän och andra sökte få sina söner in vid ett så förmånligt läroverk. Tilloppet af surnumerärer blef så stort, att befordringarne derigenom måste gå ytterligt långsamt, och den lilla lön, man slutligen såsom officer kunde få, fick man stanna vid i decennier. Då jag blef elev, funnos vid kåren 14 officerslöner, 3 underkonstruktörs och 3 elevlöner, hvarutom det hade tillskapats 5 timmermanslöner å 5 öfvertaliga elever, som väntade på elevslön, och var jag den tredje af dem, som voro alldeles utan lön. Vid 17 års ålder hade jag hunnit tillträda timmermanslönen, som utgjorde 112 kronor och 4 tunnor råg om året, en vacker hjälp för en yngling utan förmögenhet.

År 1830 blef jag kadett, tog 1832 skeppare- och sjöofficersexamina och blef 1835 sekundlöjtnant. —

Gustaf Carl Witt inträdde i det offentliga lifvet som en dugande kraft. Sedan han befordrats till premierlöjtnant och kaptenlöjtnant, blef han sedan dessutom förste lärare vid skeppsbyggeriinstitutet i Karlskrona. Då flottans konstruktionskår ombildades till n. v. mariningeniörstaten, öfverflyttade kaptenlöjtnant Witt efter eget val till indragningsstaten.

Som lärare i skeppsbyggeri hade han tillfälle att både teoretiskt och praktiskt använda sin stora matematiska begåfning, hvarom såväl

byggandet af flera af våra gamla krigsfartyg som åtskilliga läroböcker af hans hand bära vittnesbörd. Hans lärobok i skeppsbyggeri användes ännu i navigationsskolorna. Produktiv som skriftställare, var han en flitig medarbetare i "Läsning för Folket", Gernandts Familjejournal och andra tidskrifter.

Efter inträdet i reservstaten egnade sig G. C. Witt under en följd af år åt värfvet att stämpla kronans ekar och blef därigenom en öfver landet mångberest man, som öfverallt mottogs med välvilja för det glada flärdfria väsen, som utmärkte honom. En outtröttlig och fyndig andekdotberättare, förstod han att underhålla och roa sitt umgänge. Då han hade snabb uppfattning och lefvande intresse för dagens frågor inom snart sagdt alla områden, blef han vald och omvald till riksdagsman, både inom stånds- och kammar-riksdagarna, och här uppträdde han med liflighet och värme, en liflig kämpe för humanitet och billighet. Förslagen om förbättrad skogsvård hade i honom en varm försvarare, likaså uppläfvandet af spöstraffet. Äfven som statsrevisor tjänade han sitt land.

Efter slutad verksamhet som riksdagsman var han under några år föreståndare för folkhögskolan i Ramlösa. Bosatte sig 1874 i Grenna men tillbringade under de senare åren vintrarne i Stockholm. Dog den 28 mars 1898 i Grenna.

G. C. Witt var gift två gånger. Första gången 1842 med *Clementine Anna Rydberg*, dotter till Handlanden Clemens Rydberg i Kalmar. Med henne hade han sex barn, af hvilka sonen *Clemens Felix Gustaf*, som föddes 14 Jan. 1843, dog 15 mars 1873 såsom utgifvare af tidningen Blekingeposten. Framstående skeppskritare, erhöi han tvenne höga pris af regeringen för förslag till pansarbåtar och företog under 1869 på regeringens uppdrag en resa till England och Danmark för att undersöka den praktiska tillämpningen af gällande förordningar angående skeppsmätning.

Dottern *Hermine Clementine Charlotte*, f. 1849, lefver ännu.

Andra giftet ingicks 5 jan. 1873 med Evelina Margareta Andersson, f. 31 aug. 1849, dotter af fabriksverkmästarn vid Kampenborgs bomullsspinneri *Adam Fredrik Andersson*, född 11 Okt. 1810, ännu vid full vigör. I detta äktenskap föddes dottren *Eda Evelina* 21 Sept. 1874, slöjdlärlarinna, samt sonen *Oscar Fredrik* 16 Sept. 1876, skeppsbyggeriingenjör.

Vid G. C. Witts graf.

Tröttad pilgrim nedlagt stafven och har hemmets hvila nått,
 Grånad kämpe slutat striden för att njuta segrarns lott.
 Hvad du verkat, hur du lidit,
 Hvad du varit, hur du stridit, —
 Allt är nu ett minne blott.

Dock ej minne blott, ty mannen ger åt andra hvad han är,
 Trycker på sin samtid stämpeln af sin egen karaktär,
 Lyfter likar upp ur gruset,
 För dem ut ur natt mot ljuset,
 Eller mörker till dem bär.

Du i ljusets leder trädde, och från dem du aldrig vek,
 Kämpe bård för rätt och sanning, fiende till lögn och svek.
 Ord och penna dina vapen,
 Mot förtrycket, lidenskapen
 Stod du fast som skogens ek.

Mättlig, färdlös, ej du sökte komma fram till främsta led.
 Men dock städse fann man där, att oförskräckt din strid du
 stred.

Utan fläck och utan tadel,
 Bar du hjertats sanna adel,
 Man af oförritlig sed.

Ej farväl åt dig vi säga, ty du än skall bland oss bo,
 Lefva i ett aktadt minne utaf kärlek, hopp och tro.
 Tack för sanning du oss lärde,
 Tack för ljus du oss beskärde!
 Ljuflig blifve nu din ro!

Johan Witt.

Född den 23 Mars 1816, tycktes han hafva varit af en svagare kroppskonstruktion än de öfriga bröderna. De umbäranden, som härdade och styrkte de andre, hade på honom motsatt verkan, och då han vintertiden under sina studentår måste gripa till den utvägen att vandra upp och ned i trapporna till sitt lilla vindsrum för att sätta det stelnande blodet i rörelse och sålunda i någon mån hålla sig varm, lades säkert grunden till den sjukdom, som sedermera trädde fram och följde honom genom lifvet. Af en sluten och tillbakadragen karaktär, stängde han sig inom sig själf och blef med tiden ett af de original, på hvilka forna tider voro så rika. Efter aflagd prestexamen 1839 gifte han sig 1844 med *Anna Trädgårdh*, dotter till prosten T. i Hvellinge och tjänstgjorde under en följd af år i Vankifva, till dess han af herren på Bäckaskog, konung Carl XV, erhöll det pastorat, hvar till Bäckaskogs egare innehade patronatsrätt, nämligen Ifö och Kia-by. Såsom merendels fallet är med öbefolkningar, voro Ifö-boarne, som delvis ha sitt eget språk, af ett envist och besynnerligt lynne, och både häftiga och sega voro de slitningar, som i sockenstämmorna utkämpades mellan de envisa bönderna och den ännu envisare kyrkoherden, hvilken annars var en fullkomlig fridens man, som gick sin obemärkta väg fram i stillhet.

Betecknande är berättelsen om hans fotografering. Af sin hustru ombads han att vid detta tillfälle taga på sig en mild uppsyn, hvartill han på sitt afmätta och grammatikaliska språk svarade: »Jag skall tänka mig själf sittande bland mina nattvardsbarn.» Då profkortet hemkom, hade det en min af det mest bistra slag. På tillfrågan, om han såge sådan ut bland nattvardsbarnen, svarade han, att han i sista ögonblicket kommit att tänka på — sockenstämman!

För allt hvad öfverhet och förmän hette bar Kyrkoherden Witt en utomordentlig respekt. Om sin audiens hos konungen på Bäckaskog berättade han själf: »När hans majestät tog ett steg fram, så tog jag tre steg tillbaka. Då log majestätet.» Kungen, som ville taga sin pastor i hand, fick ej det nöjet! Då jag, som nedskrifver detta, berättade, att konung Oscar II tagit

mig om axlarne och tryckt mig ned i en soffa, där vi sedan länge sutto samspråkande, blef jag afbruten af ett: »du sade *konungen*, men du menar visst *biskopen*.»

Sedan medlet af 1870-talet åtnjöt *Johan Witt* ständigt tjänstledighet från sitt pastorat och bosatte sig i Lund, där han framlefde sina sista år. Dog 20 Februari 1883. Sträng lagpredikant, åtnjöt han stort anseende inom det Schartauanska lägret.

*I bräckliga käril vi häfvorna bära,
Att Han, som dem skänkte, må ensam få ära.
Om lycka och framgång i lifvet vi haft,
Från Honom kom rishet, från Honom all kraft.*

*Den Fader, som aldrig de sina förgäter,
Ej gåfvornas storhet, men troheten mäter.
Den ene Han riktar, den andre gör arm,
Men båda Han kallar till faderlig barm.*

*De människobarn, som här födas i gruset,
Få olika vägar att vandra mot ljuset.
Men det blott blir tecknad som santt och som stort,
Hvad enligt Guds plan blifver samvetsgrannt gjordt.*

*Se, själfva det korn, som i jorden vi mylla,
Där nere i djupet sin uppgift får fylla.
Då döden har härjat och ute allt hopp,
Det träder förnygradt i solljuset opp.*

*Ej mörker, ej svaghet dess lif kunde döda,
Ej vintriga kylan dess fägring föröda.
När Herrens lifgivande Ande det kysst,
Det återtar lifvet helt stilla och tyst.*

*Så vandrade herden så lugnt och så stilla,
Och trohet han visade städs i det lilla.
Nu sofver han ljuft, tills den morgon har grytt,
Då svagheten vikit och allting är nytt.*

Holjer Anders Witt.

Född den 17 Sept. 1818, utmärkte sig H. A. Witt redan vid unga år genom sin begåfning och sin outtröttliga flit. Ut-rustad med ett skarpt praktiskt förstånd, ett aldrig sviktande minne, musikalisk talang och en okufelig arbetsförmåga, egde han förutsättningar att bryta den bana, på hvilken han sedermera vandrade fram. Student vid 17 års ålder, måste han skaffa sig plats som informator för att kunna fortsätta studierna. Blott en termin låg han vid universitetet, och då under stora umbäran-den och försakelser. Dock hade han vid 23 år aflagt filologiska och filosofiska examina och blef promoverad till magister. Afhand-lingen, som var skriven på latin och förvarades på samma språk, visade hans ingående bekantskap med de gamla klassikernas tungom-ål, hvilket utgjort samtalsspråket i hans hem. Med lätthet ta-lade han franska, tyska, engelska och italienska, samt egde djup kunskap i grekiska, hebreiska, syriska och arabiska. Efter en kort resa (eller vandring) till Berlin, i sällskap med sin svåger, sedermera kyrkoherden P. O. Schultz, sökte och fick han konrektors-befattningen vid Malmö läroverk sedan han dock först under två år skött adjunktsbefattning vid katedralskolan i Lund, samtidigt med att han tjänstgjort som konsistorienotarie vid Lunds dom-kapitel. Nu ingick han äktenskap med *Sara Margareta Schultz*, känd för sina stora vackra ögon och sitt madonnalika utseende, dotterdotter till den originelle Lundaprofessorn Tegman. Men den snart tillväxande familjen kunde ej lefva på den knappa lö-nen. Privata lektioner gåfvos därför från tidigt om morgonen till sent om aftonen, och mången apotekareelev fick under tidiga morgonstunden för den stränge lärarn sin nödiga kunskap i Phar-macopæa Suecica. Under tiden skrefvos läroböcker i geometri, astronomi, geografi, samt en massa uppsatser i tidningar och tid-skrifter, berörande olika ämnen. Hemligheten af att han kunde hinna med så mycket förklarade han själf vara den, att han al-drig lät något uppskjutas till morgondagen.

Efter halftannat års tjänstledighet för teologiska studier af-lade han en lysande examen och utnämndes samma år till kyr-koherde i Helsingborg.

Stora lärdomsmeriter hade satt honom som den främste på

förslaget, hans vackra röst och hans vinnande personlighet skaffade honom dessutom den för honom obekanta församlingens nästan enhälliga kallelse. Aldrig skall jag förgäta, huru Rektor Borg sent en afton störtade in i vårt hem med ett telegram i handen och under djup rörelse slöt min fader i sin famn under ntropet: du är kyrkoherde i Helsingborg. Vieselgren hade förflyttats till Göteborg, och då pastoratet omedelbart skulle tillträdas, var flyttningen inom några veckor verkställd.

I Helsingborg kvarstannade Dr Witt som kyrkoherde under 31 års tid, ända till sin död. Få torde de platser varit, där en ung lärares krafter kunnat vinna ett rikare verkningsfält, eller där hans vishet och omtanke kunnat sättas på ett svårare prof. Å ena sidan gick staden en oerhörd utveckling till mötes, och å andra sidan var den säte för hvarandra motsatta rörelser, en kyrkofientlig utifrån och en kyrkosöndrande inifrån, den förra representerad af den radikale F. T. Borg, den senare af den pietistiske konsul Olson. Men den unge kyrkoherden förstod att vinna både den ena och den andra riktningens aktning och tillgifvenhet, och redan då kände han säkert hvad han skref i ett enskildt bref tre dagar före sin död: »Vi förstå endels; denna tanke har uppehållit mitt mod och lärt mig fördragsamhet under de många meningsbrytningar och strider, som söndra vår kristna kyrka och dess bekännare.

Såsom skolman togos krafterna strax i anspråk, i det Dr Witt utnämndes till inspektor vid läroverket. Den utveckling, som detta erhöll isynnerhet på 1860 och 1870-talen, var hufvudsakligen hans verk. Ofta bevistade han lektionerna för att personligen öfvervaka undervisningen. I stadsfullmäktige stod aldrig hans plats tom, lika litet som inom fattigvårdsstyrelsen, läroverkskollegiet eller inom andra kommitéer, och då han uttryckte sig med stor lätthet och redighet och förstod hvarje frågas verkliga innebörd, så fälldes merändels utslaget i öfverensstämmelse med hans framställning.

Men en dugande förmåga som hans måste tagas i anspråk i vidare kretsar. Under näst sista ständriksdagen representerade han Lunds stifts presterskap, som dock var okunnigt om Dr Witts frisinnaade åsikter i fråga om representationen. För att icke svika sina valmäns förtroende ansåg han det rätt att öp-

pet uttala sig i frågan, hvilket han gjorde i en serie artiklar, som hälsades med stort bifall inom hela landet men som hade den naturliga och förutsedda följd, att de konservativa prester-na valde en annan representant. Förslaget gick emellertid igenom, och Dr Witt kom ånyo upp till riksdagen, nu såsom representant för Helsingborg och Engelholm. Men den arbetsamme mannen höll på att ledas ihjäl under den myckna sysslolösheten, och så snart den tvungna treårsperioden lupit till ända, bjöd Dr Witt för alltid farväl åt riksdagen för att i den mindre bemärkta kretsen nedlägga sina krafter. Mycket blygsam, ja blyg af naturen, sökte han ständigt hålla sig undan, och då en gång Carl XV på enskild väg lät fråga honom, om han eventuelt skulle vilja åtaga sig posten som ecklesiastikminister, svarade han, att om konungen tappat hufvudet, hade han åtminstone icke gjort det. Han saknade den historiska blicken och ville heldre hålla sig undan från taburetten än sitta på den som en nolla. Så ungefär föllo hans ord. Dock kunde han icke undslippa att inväljas i åtskilliga kungliga kommittéer, såsom i och för upprättande af enke- och pupillkassan för rikets presterskap, ombildad mantals-skrifning, o. a. För sådana uppdrag vistades han ofta i hufvudstaden.

I sina vidsträckta församlingar arbetade han emellertid med lust och framgång, och hardt när obegränsad var hans arbetsförmåga. För allt och alla räckte han till, t. o. m. för barnens lexläsning i hemmet, och i det nyss nämnda brefvet, strax före sin bortgång, skrifver han: »Jag tillbringar min tid hvarje dag vid skrifbordet från kl. senast 9 om morgonen till 11 om aftonen, utan annat afbrott än det nödiga för måltiderna och de oeftergiftiga förrättningar utomhus». I alla frågor som rörde, det stora pastoratet och dess 20 000 medlemmar, var Dr Witt ett lefvande lexikon, och hans kännedom om församlingsbornas personliga förhållanden var häpnadsväckande. Också hade de fattiga och på ett eller annat sätt nödställda i honom en vän, som både egde förstånd att råda och hjärta att hjälpa. Få torde ana, huru mycket godt han gjorde i tysthet, och huru ofta han efterskänkte de fattiga deras »tionde.»

I sitt personliga umgänge var Dr Witt flärdfri, angenäm och underhållande och därför öfverallt välkomnad och älskad af

alia, som lärde känna honom. Gladlynt och vän af oskyldigt skämt, samlade han gärna glada människor omkring sig. I musiken var han både teoretiskt och praktiskt bevandrad, och själf fiolspelare af hög rang, anordnade han under många år hvarje vecka musikaliska aftnar i hemmet, där flera fioler, violoncell och piano utförde klassisk musik.

Aldrig sjuk, aldrig utan arbete, besparades Dr Witt smärtan af att framlefva årtal af en bräcklig ålderdom. Vid sitt skrifbord satt han som vanligt, då plötsligen ett anfall af hjärtkramp afbröt hans bana. Många ögon tårades, många hjärtan gräto, men borta var han. Ur Rektor Söderbaums tal vid läroverkets afslutning låna vi följande om honom: »Hans lif var, så att säga, en enda, lång arbetsdag. Hans väg gick framåt och uppåt, genom bön och försakelse. Hann vann ingen framgång, som han ej genom redbart arbete tillkämpat sig. Hans enkla lefnadsvanor, hans måttlighet, hans rastlösa arbete intill lifvets sista timme, hans tillit till Gud ligga inför allas ögon. Den bilden mån I inprägl! Må vår hänsöfne inspektor, Dr Witt, lefva i ett kärt och aktningsfullt minne; måtte han länge stå framför oss som ett föredöme i allt hvad han verkat och velat godt och gagnande, rätt och hederligt.»

Gift 1:o den 13 April 1846 med *Sara Margareta Schultz*, född den 3 Juni 1824, dotter af sjökaptenen Hans Peter Schultz och Lovisa Tegman.

Barn: *Ingrid Lovisa Sofia*, f. 8 Jan. 1847; föreståndarinna för Helsingborgs läroverk för flickor;

Peter Otto Holjer, f. 3 Aug. 1848, prestvigd 4 Juni 1874;

Gustaf Henrik, f. 15 Okt. 1849, sjökaptен;

Emilia Vilhelmina, f. 24 Juli 1851, enka efter kyrkoherden i Simris, P. O. Harring;

Anna Mathilda, f. 1 Mars 1853, gift med kontraktsprosten G. Strömer i Lyngby;

Johanna Therese, f. 20 Juli 1854;

Carl Holjer, f. 13 Mars 1856, död i Pernambuco 14 Febr. 1873;

Emma Augusta, f. 20 Jan. 1858;

Sara Maria, f. 9 Mars 1859;

Fredrik Emanuel, f. 13 Sept. 1860, jägmästare;

Berta Erika, f. 24 Nov. 1861;

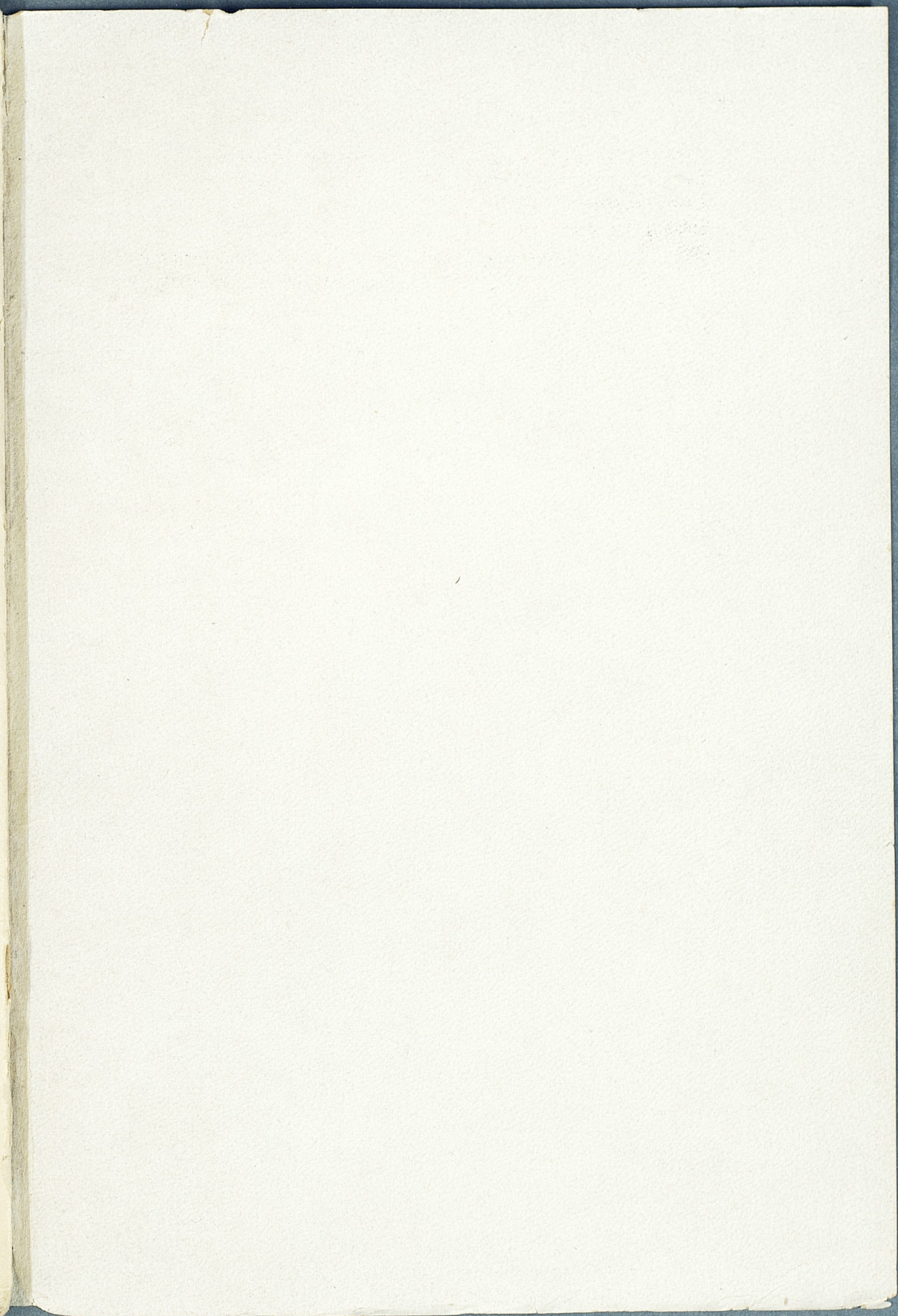
Elin Gustafva, f. 7 Febr. 1863.

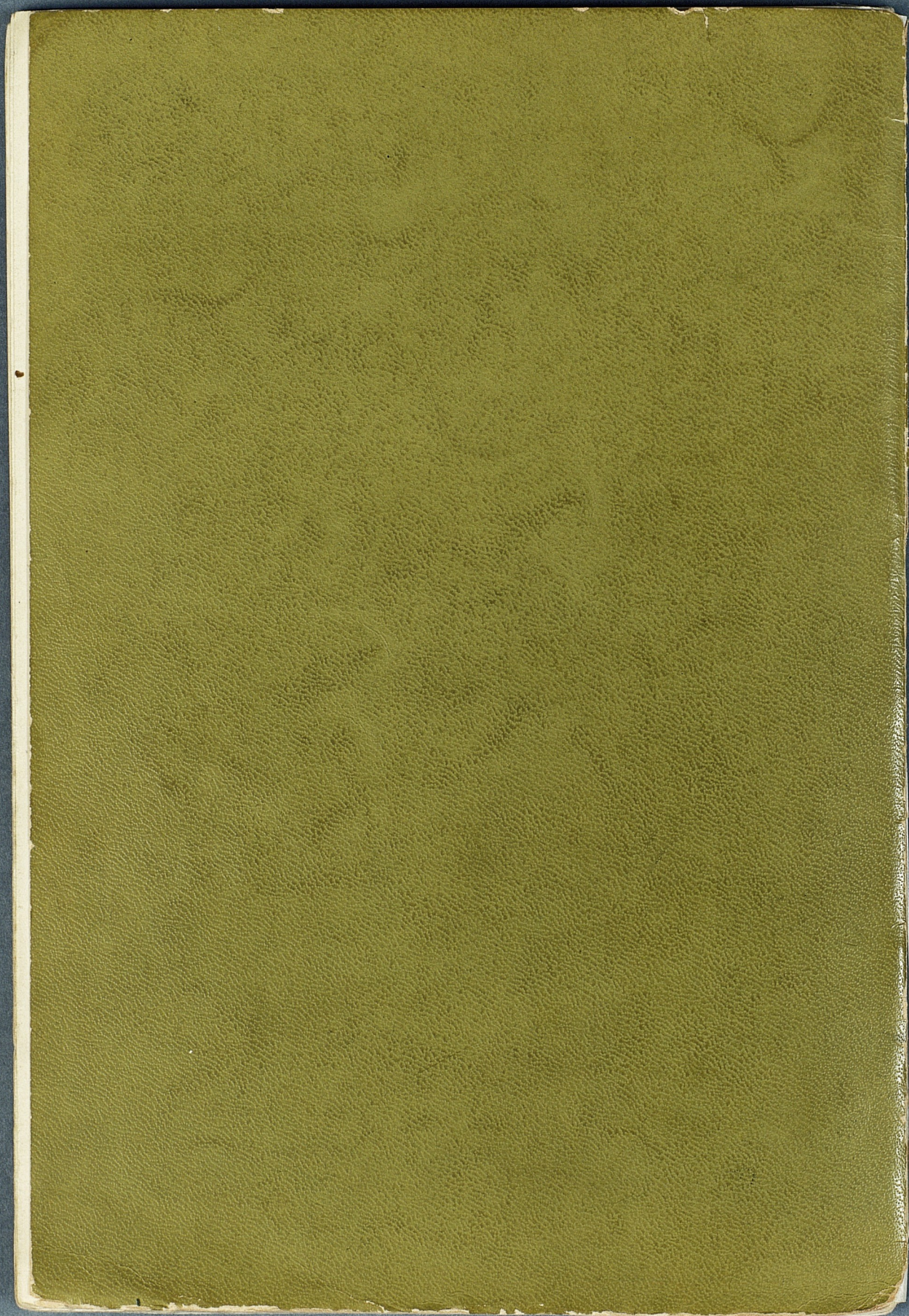
Enkling 16 Juni 1871.

Gift 2: 13 Aug. 1872 med *Eda Rebecka Andersson*, f. 20 Nov. 1851, dotter af fabriksverkmästaren Adam Fredrik Andersson och Anna Andersson.

Barn: *Hugo Adam*, f. 12 Nov. 1875, fil. kandidat 27 Maj 1898;

Edvin Oscar, f. 25 Nov. 1878, musiker.

www.books2ebooks.eu